

Ба 21546

Міх. Могэло

Ларыса Пампесуна
АЛЕКСАНДРОЎСКАЯ

Дзяржаўнае Выдавецтва БССР
Мінск 1945 г.

Бел. едзец
1994 г.

Инд. 1953 г.

БНД5468р

5

Ба 21546

М IX. МОДЭЛЬ

Ларыса Пампееўна
АЛЕКСАНДРОЎСКАЯ

Ине. 1968 г. Ба 21546 бр

Бел. аддзел
1994 г.

ІЗЯРЖАЎНАЕ ВYДАВЭЦТВА ВССР
МІНСК 1945

14
1002
11

В. И. КОТОВ

АЛЕКСАНДРОСЛАВ
Дарья Леонидовна

Рисунки
1902

25.04.2009

Музыкальна-сцэнічная дзейнасць народнай артысткі СССР і БССР, лаўрэата Сталінскай прэміі, двойчы ордэнаносца, Ларысы Пампеёўны Александроўскай непасрэдна звязана з беларускай народнай песняй.

Ва ўсе перыяды свайго гістарычнага жыцця, таленавіты і музыкальны беларускі народ любіў шчырую, задушэўную песню. У часы цяжкіх пакут песня натхняла яго верай у лепшае жыццё, у светлую будучыню і была яго нязменнай суцяшальніцай. Сваімі сакамі народная песня ўскармаіла і ўспаіла беларускую паэзію і прафесіянальную вакальную музыку.

«Песня,—пісаў паэт і крытык Апалон Грыгор'еў,—ёсць паэтычна-музыкальнае ці, калі хочаце, музыкальна-паэтычнае цэлае, таму, што сапраўды цяжка вырашыць, што галоўнае ў гэтым жывым арганізме—музыкальны ці паэтычны элемент?»

Беларускі музыкальна-паэтычны фальклор мае глыбокія каранні ў гераічнай гісторыі мужага свабодалюбівага беларускага народа і абумоўлен нашай прыгожай прыродай. Беларуская народная творчасць блізка да рускай, украінскай і творчасці іншых славянскіх народаў. Беларуская песня па сваёй пяшчотнай меладычнасці, лірычнаму і разумнаму юмару з'яўляецца роднай сястрой рускай песні, а аптымізмам і жыццерадаснасцю набліжаецца да украінскай песні. Самабытнасць беларускай песні ў арыгінальнасці інтанацый, у сувязі з народнымі абрадамі і звычаямі, у індывідуальнасці вакальных адценняў.

Любоў народа да велічна-мужнай, кранаючай сэрца песні вельмі часта выказвалі яго пісьменнікі і паэты.

Паэт Францішак Багушэвіч пісаў:

«Ох, дайце мне смык,
Каб заўсёды граў,
Хаця-б сам я знік,
Абы голас даў,
Каб такі голас
Чуць па ўсей зямлі,
Дзе людзі жывуць,
Дзе даўней жылі».

У спевах бяскрайных лясоў, у шэлесце зялёных дуброў над чароўна-прыгожымі азёрамі, ва ўсплесках хваляў шырокіх нашых рэк прыгожаю кветкаю расцвітала песня аб прагнасці народа да залатой долі, светлай волі, песня гнеўнай мужнасці і ціхага суму.

Вялікая Кастрычніцкая соцыялістычная рэвалюцыя змяніла жыццё беларускага народа. Разам з новым жыццём узніклі новыя, радасныя, вясёлыя песні. Гэтыя песні ўвабралі ў сябе паэтычны арамат свежага і шчырага чалавечага пачуцця, пералічатыя галасы імклівай вясновай ручайны, узнеслі песню жаваранкаў, цудоўны шлах палявых званочкаў. Баявая і ўздымная песня стала асноўнай тэмай і элементам музыкальнага стылю маладых беларускіх кампазітараў. Яна загучала ў сімфоніях, вакальнай музыцы. З песні і прыпевак нарадзілася беларуская опера, з народнага танца—нацыянальны балет. Задушэўная песня натхняла творчую дзейнасць кампазітараў, музыкантаў і вакалістаў. Яна нараджала і выхоўвала народныя таленты.

Ад народнай песні і народнага танца пачаліся першыя, яшчэ нясмелыя, крокі ў мастацтве Александроўскай. З песняй яна дасягнула творчай сталасці. Песня зрабіла яе вядомай ва ўсёй савецкай краіне і за граніцай нашай Радзімы.

Ларыса Пампеёна Александроўская нарадзілася ў Мінску ў 1904 годзе ў сям'і чыгуначнага служачага. Музыкальныя здольнасці і тонкае пачуццё рытму праявіліся ў Александроўскай яшчэ з малых год. «Бывала, — успамінае артыстка, — зусім маленечкай, устану я з пасцелі і, пад воплескі сястры, пачынаю кружыцца ў віхры танца, пакуль не стамлюся і канчаткова не знясілею».

Дзіцячая наўная гульня ў танцы ператварылася пазней у захапленне танцавальнай самадзейнасцю. Характэрныя і, асабліва, цыганскія танцы выконваліся з уласцівым маладосці запалам. Танцаваць Александроўскай даводзілася і пазней. У 1927 годзе на гастролях за граніцай яна, у перамяжку з беларускай народнай песняй, танцавала агніста-імклівую «лявоніху». Але, не ў танцы быў мастацкі лёс Ларысы Александроўскай. Танец застаўся толькі захапленнем яе маладосці.

Шчырая і цёплая мелодыя беларускай песні заваявала ўсе сімпатый артысткі. Песня стала любімай стыхіяй і самай магутнай страсцю. Бясконца любоў да песні мела сваёй прычынай, мабыць, яшчэ падсвядомае ў той час адчуванне велізарнай сілы яе эмацыянальнага ўздзеяння.

У Александроўскай шчыра адлюстравана прыгожая і чыстая душа, якая ўспрымае жыццё з усімі яго пераходамі і пераходамі. Яна — удзельніца ўсёй гэтай творчай працы, якая ўваходзіць у жыццё Беларускага тэатра. Яна — член Беларускага тэатра, якая ўваходзіць у жыццё Беларускага тэатра. Яна — член Беларускага тэатра, якая ўваходзіць у жыццё Беларускага тэатра.

Александроўская ўвайшла ў тэатр у 1925 годзе, калі яна скончыла Беларускую оперную школу ў Мінску. Яна ўвайшла ў тэатр у 1925 годзе, калі яна скончыла Беларускую оперную школу ў Мінску. Яна ўвайшла ў тэатр у 1925 годзе, калі яна скончыла Беларускую оперную школу ў Мінску.

Л. П. Александроўская ў ролі Надзейкі з оперы «Кветка шчасця».

Александроўская спявае з перакананымі эмоцыямі і шчырай радасцю пачуццяў, якія перадае ў сваёй вытанчанай і прыгожай гаворцы.

Введение
Глава I. История развития
Глава II. Теория
Глава III. Практика
Глава IV. Заключение

В заключение

Литература

Дополнительно

П. А.

У Александроўскай вельмі рана з'явілася на-дзіва прыгожае і мілагучнае сапрано прыемнага, цёплага тэмбра, з выразнай інтанацыяй у высокіх і нізкіх рэгістрах. Уласціваасцю яе голаса была чыстата фразіроўкі і дакладнасць дыкцыі, што едналася з выключнай музыкальнасцю і сардэчнасцю выканання. Маладая артыстка вабіла сваім прыродным абаяннем і выдатнай сцэнічнай знешнасцю.

З 1920 года Л. П. Александроўская—у Чырвонай Арміі, яна — артыстка поўпрафесіянальнага тэатра Галоўпалітасветы ваенкамата Заходняга фронту. У гэтым калектыве Ларыса Пампееўна атрымала магчымасць разгарнуцца, як выканаўца беларускіх, рускіх і украінскіх песняў, галоўных і другарадных партый у украінскім класічным рэпертуары: «Вій», «Наталка Палтаўка», «Майская ноч», «Сарачынская ярмарка», «Ой, не хады Грыду, тай на вечарніцы».

Мяккая жаночасць і хвалюючы драматызм — адменныя ўласціваасці артыстычнага тэмперамента Ларысы Александроўскай — закрасавалі з першых яе крокаў на сцэне і канцэртнай эстрадзе. Яна падабалася глядачам у паэтычным вобразе украінскай дзяўчыны Марусі Шурай, у пранікнёных дуэтах з выдатным беларускім артыстам В. Н. Крыловічам, застаўляла ад душы смяяцца ад юмарыстычных куплетаў, якія яна выконвала з артыстам і рэжысёрам Л. М. Літвінавым.

З асаблівым пачуццём Ларыса Пампееўна спявала родныя, любячы сэрцу беларускія песні пад акампанемент балааечніка Захара і цымбал. Мастацкая біяграфія Александроўскай і шляхі развіцця сучаснай беларускай песні неразрыўны. Александроўская — першая лепшая і найбольш арыгінальная па творчаму «почарку» выканаўца беларускай народнай песні ва ўсім яе інтэрнацыянальным багацці і нацыянальных асаблівасцях.

Нельга сабе ўявіць першы этап работы беларускіх кампазітараў па збіранню і апрацоўцы беларускіх народных песняў без Александроўскай. Яна—удзельнік экспедыцый кампазітараў за вакальным фальклорам. Многія нашы кампазітары, як Цікоцкі, Любан, Сакалоўскі, Чуркін і інш. апрацоўвалі беларускія песні з разліку на голас і манеру выканання Ларысы Пампееўны.

Александроўская спявала аб перажытых народам пакутах, сонечнай радасці пачуцця вызваленнага чалавска, аб шчаслівай

маладосці Совецкай Беларусі, аб інтымных пачуццях чалавека і светлых марах юнакоў і дзяўчат.

Слухачы захапляліся прыгожым голасам спявачкі і разам з гэтым палюбілі мелодыю роднай песні. З песняй Л. П. Александроўскай не расстаецца на працягу ўсёй сваёй творчай дзейнасці.

Асноўныя рысы, якія сфарміравалі Александроўскую як народную арыстку, мы знаходзім у яе стылі і манеры выканання беларускай народнай песні і ў шырокім меладычным і эмацыянальным дыяпазоне яе вакальнага рэпертура, у якім ёсць беларускія песні ўсіх жанраў.

З глыбокім пачуццём і трагічнай выразнасцю яна выконвала песні, якія маюць змрочнае мінулае дарэвалюцыйнай вёскі — «Восень», «Пальночак», у якой з «горкай палынню» народ параўноўваў сваю горкую долю. У гэтым цыкле песняў аб мінулым арыстка апавядае пра сумныя малюнкi цяжкага жыцця беларускага сялянства, перадае пачуцці найглыбейшай тугі, якая вякамі накаплівалася ў народзе ў тых далёкіх гады. Інтанцыі радасці і цеплыні яна ўносіць у выкананне светлых, паэтычна-ўзнёслых песняў, насычаных задорных юмарам: «Полька-Янка», «Бывайце здаровы», «Замуж пайсці трэба знаць». З пранікліва-тонкім юмарам спявала Александроўская жартаўлівую «Чачотачку» і поўную кранаючай усмешкі «Перапелачку».

Песеннае майстэрства Ларысы Александроўскай расцвітала, як яблыня пад цёплымі праменьнямі вясенняга сонца. Па творчай мэтайнасці і ўплыву яе песняў на масы Александроўская набліжаецца да вялікіх народных паэтаў — Янкі Купалы і Якуба Коласа. З выдатнымі паэтамі яе родніць магутны народны талент, адданае служэнне народу, глыбокая сувязь з фальклорам матываў песеннай творчасці, з якой яна выступае хутка ўжо чвэрць века.

У зборніку «Памяці Янкі Купалы» Якуб Колас пісаў: «Паэзія Янкі Купалы сваімі вытокамі выходзіць з глыбін народнай творчасці. Яна жывіць яго музу, дае ёй сапраўдную сілу народнага песняра — баяна і выводзіць яго на вяршыню паэтычнага майстэрства. Не з тэорыі, не з кніжных крыніц чэрпае Купала чары сваёй паэзіі, а непасрэдна пазычае іх з самога жыцця, з нагляданняў над ім, з чыстых крыніц народнай мужнасці, з

Л. Александровская ў ролі Маргарыты
з оперы «Фауст» Гуно.

Падарожніца Ларыса Памісеўна, чы беларуская гірская спявачка, расказвае, як у 1927 годзе Савіцыя Урэдзкая адправіла яе за граніцу ў французскую оперную кампанію, дзе яна выступала ў групы спявакоў і танцоўшчыц на імя СССР.

Ларыса Памісеўна, раз'ясняючы на працягу поўгода ўва Буйнейшых гарадах Заходняй Еўропы, настолькі прапанавала беларускую песню, знаёмчы з музыкальнай творчасцю

маленького Сибиряка... в... в...

Сибиряк... в... в... в...

Александр... в... в... в...

В... в... в... в...

В... в... в... в...

В... в... в... в...

В... в... в... в...

У... в... в... в... в...

У... в... в... в... в...

У... в... в... в... в...

светапогляду свайго народа, з чаруючых прыгожасцяў беларускай прыроды».

Думкі Коласа аб паэзіі Купалы, у пэўнай меры, стасуюцца і да народнай артысткі, якая ў сваёй творчасці натхняецца тымі-ж чыстымі крыніцамі народнай мудрасці і чаруючым характарам беларускай прыроды.

Александроўская з чуласцю тонкага мастака адбірае ў свой рэпертуар песні, якія найбольш глыбока адлюстроўваюць думкі і пачуцці народа, самыя меладычныя, багатыя праявамі народнай душы і лірычнай беларускай прыроды, песні самых рознастайных жанраў—трыгедыйнага, лірычнага, камедыйнага і сатырычнага. Пры гэтым Александроўская здзіўляе многастайнасцю свайго выканаўчага майстэрства і незвычайнай здольнасцю пераўвасаблення, у залежнасці ад жанра песні.

У газеце «Советское искусство» (28/1 1938 г.) музыказнаўца С. Корэў пісаў: «Заслужаная артыстка БССР Л. П. Александроўская выдатна выконвае беларускія народныя песні. Яна валодае цудоўным голасам і велізарным артыстычным абаяннем... Л. П. Александроўская азнаёміла Маскоўскую аудыторыю з новымі ўзорамі фальклора (асабліва трэба адзначыць прыгожую песню «Бывайце здаровы») і з творамі беларускіх савецкіх кампазітараў. Выдатна, з вялікім густам, праспявала Л. П. Александроўская некалькі арый з рускіх опер («Руслан і Людміла», «Млада»).

«Вечерняя Москва» ў студзені 1938 года адзначала: «Л. Александроўская валодае голасам выключнай сілы і прыгожасці тэмбра... Асабліва пранікненна прагучалі ў Александроўскай «Ноч» Чайкоўскага і «Свеж и душист твой роскошный веночек» Рымскага-Корсакава. Вялікае майстэрства паказала артыстка ў другім аддзяленні канцэрта, прысвечаным беларускай народнай песні».

Папулярнасць Ларысы Пампееўны, як беларускай народнай спявачкі, расла настолькі хутка, што ўжо ў 1927 годзе Савецкі ўрад аказаў ёй высокае давер'е і, разам з цымбалістам Навіцкім, накіраваў за граніцу, на міжнародную музыкальную выстаўку, дзе яна выступала з групай спевакоў і танцораў народаў СССР.

Ларыса Пампееўна, раз'язджаючы на працягу поўгода па буйнейшых гарадах Заходняй Еўропы, нястомна прапагандыравала беларускую песню, знаёмячы з музыкальнай творчасцю

свайго народа рабочых і інтэлігенцыю. Яна не абмяжоўвала свае выступленні беларускай песняй, а даволі часта спявала песні і іншых славянскіх народаў, танцавала «лявоніху» і аднойчы выступіла з выкананнем якуцкай народнай песні. Канцэртныя выступленні Л. П. Александроўскай за граніцай выклікалі шырокі водгук у дэмакратычным замежным друку, які адзначыў прыроднае дараванне спявачкі, культуру яе выканання і высокі ўзровень музыкальна-вакальнай творчасці ў краіне Советаў.

Развіваючы актыўную творчую дзейнасць, Л. П. Александроўская ніколі не забывала пра неабходнасць вучобы, без якой яна не бачыла магчымасці сапраўднага творчага росту.

У 1924 годзе камандаваннем 81-х пяхотных курсаў спявачка была накіравана на вучобу ў Мінскі музыкальны тэхнікум, у клас выкладчыка вакала прафесара Цвяткова. Аб ім Ларыса Пампееўна ўспамінае з асаблівай цеплынёй, як аб шчырым чалавеку і чутым педагогу, аддаўшым многа любові і энергіі яе вакальна-сцэнічнаму выхаванню.

К. С. Станіслаўскі, звяртаючыся да артыстаў тэатра яго імені, гаварыў: «Працуючы над вобразам у оперы, слухайце толькі музыку. Усе рухі вобраза паказаны самім кампазітарам у музыкальным тэксце, у рытме, у інтанацыях». Прафесар Цвяткоў, раскрываючы перад маладой спявачкай таямніцы музыкальнай драматургіі класічных опер, вучыў яе ўважліва слухаць музыку, шукаючы ў ёй усе элементы, ствараючыя вакальна-сцэнічны вобраз. Цвяткоў быў паслядоўнікам сістэмы Станіслаўскага.

Перад маладой артысткай паступова адкрываліся жыватворчыя крыніцы мастацтва. Яна прызвычалася чытаць у вакальных партыях жывую, сагрэтую цеплынёй і асветленую глыбокім сэнсам, музыкальную мову. Яна зразумела сакрэт творчага абшчэння актара з глядачамі, метады псіхалагічнай апрацоўкі ролі, строга ўзгодненай ва ўсіх дэталях,—як у шчырай вакальнай інтанацыі выразным і праніклівым позіткам раскрыць пачуцці гераіні.

Ларыса Пампееўна навучылася глыбокаму і дакладнаму разуменню духа і замысла опернага драматурга, яна пазнала шляхі з'яўлення на сцэне натхнення — «таго творчага становішча, пры якім ажывае інтуіцыя і дзейнасць творчага ваабражэння» (К. Станіслаўскі).

Першою оперою, якою вона працювала з Цукерманом, була адриатична комедія опера Цукера Кюи «Сина Мендарино». Анірава скарбівниця з'явилася вранішньої і пригожаго голаму, Цукерману д... дари...

Пай...
була св...
цукману...

Ган...
Мендарино...
канутой...
слухачам...
трималис...

Саму...
вану ряс...
заканза...
лачууд...
перозод...
се да. У...

У ма...
ная парт...
опера і б...
дотнаго...
Пампест...
Музика...

Музика...
ської наро...

узятим лібретистом... французького
письменника Проспера Меріме. П. І. Чайковскі мічю Бізо своїм
любимейшим жанром, який найбільше близький йому духу роману.
У опері «Кармен» Бізо використав стародавнього габонца із
дівочася, після якого Бізо написав музику, організував оркестр, організував інструменти і казав виконувати оркестровий танець.

Либудеюм впливовим опері дивачам і А. В. Луначарскі,
які писав, що «либиді дивачам і музичне Бізо да асимілювати
зіставши».

Пірвим агню і страсті любові Кармен з мінусом заміняє від-
дасяє у мінусі А. П. Александровскій. Ампіазом голосу дивачам
сїй диволі легка переконання в високого сопрано Маргрита
медзо-сопрано Кармен.

А. П. Александровская ў ролі
Кармен з оперы «Кармен» Бізо.

співом народних і інтелігентних. Яна не обмежувалася сплавом української беларуської поезії, а завжди часто співала песни і інших славянських народів, тюркських народностей і етнонимів на сцені з народними виступами. Вона була першою, яка вперше виступила з народними піснями в Україні. Вона була першою, яка вперше виступила з народними піснями в Україні. Вона була першою, яка вперше виступила з народними піснями в Україні.

Радіолюбівці в Україні вперше виступили з народними піснями в Україні. Вона була першою, яка вперше виступила з народними піснями в Україні.

У 1934 році в Україні вперше виступили з народними піснями в Україні. Вона була першою, яка вперше виступила з народними піснями в Україні.

В. С. Станіславський в Україні вперше виступили з народними піснями в Україні. Вона була першою, яка вперше виступила з народними піснями в Україні.

Після цього в Україні вперше виступили з народними піснями в Україні. Вона була першою, яка вперше виступила з народними піснями в Україні.

Вона була першою, яка вперше виступила з народними піснями в Україні. Вона була першою, яка вперше виступила з народними піснями в Україні.

В. С. Станіславський

Першай операй, над якой яна працавала з Цвятковым, была аднаактная камічная опера Цэзара Кюі «Сын Мандарына». Апрача самабытных вакальных здольнасцей і прыгожага голасу, Цвяткоў адкрыў у Александроўскай незвычайнае сцэнічнае дараванне, якое хутка развілася і ўдасканалывалася.

Плённыя вынікі вучобы ў музыкальным тэхнікуме ўпершыню былі скарыстаны ў партыі Маргарыты—з оперы «Фауст» французскага кампазітара Гуно.

Глыбіня пачуцця і драматызм душэўных перажыванняў Маргарыты—гераніі Гётэ і Гуно, былі раскрыты артысткай з пераканаўчай шчырасцю. Яе творчае хваляванне перадавалася чутым слухачам спектакля і ад іх ішло да маладой артысткі цёплае падтрыманне.

Самую цяжкую па вакальна-інтанацыйнаму складу і сцэнічнаму рысунку сцэну вар'яцтва Маргарыты Ларыса Пампеёна выканала на высокім узроўні. Унутраная сабранасць думка і пачуццяў артысткі, напружанне ўсіх яе здольнасцей дапамаглі перадаць трагізм душы Маргарыты. Вобраз Маргарыты аказаўся на ўзроўні вакальнай партыі.

У маі 1933 года, упершыню ў гісторыі Беларусі, камуністычная партыя і Совецкі ўрад адкрылі ў Мінску Дзяржаўны тэатр оперы і балета. На адкрыцці тэатра была пастаўлена опера выдатнага французскага кампазітара Бізэ «Кармен». Ларысе Пампеёне ў гэтым спектаклі была даручана партыя Кармен.

Музыка «Кармен» грацыёзная, чароўная прывабнасцю іспанскай народнай мелодыкі і ўсходняга каларыта, з яркім сюжэтам, узятым лібрэтыстамі Мельяк і Галеві з навелы французскага пісьменніка Просперо Мерыма. П. І. Чайкоўскі лічыў Бізэ сваім любімейшым кампазітарам, найбольш блізім яму па духу лірыкам. У оперы «Кармен» Чайкоўскаму падабаліся прастата, глыбокая чалавечнасць, меладычная яснасць і эмацыянальнасць музыкі, празрыстасць інструментоўкі і каларытнасць музыкальнай тканіны.

Жыццёвым аптымізмам оперы захапляўся і А. В. Луначарскі, які пісаў, што «жыццё даведзена ў музыцы Бізэ да асяпляючага зіхацення».

Поўны агню і страсці вобраз Кармен з'явіўся вялікай радасцю ў жыцці Л. П. Александроўскай. Дыяпазон голасу дазволіў ёй даволі лёгка пераключыцца з высокага сапрано Маргарыты на меццо-сапрано Кармен.

Артыстку заўсёды хвалявала ў Кармен яе імкненне да шчасця і гагоўнасць перамагаць перашкоды, глыбіня пачуцця, гуманізм, прагрэсіўнасць яе жыццёвага светапогляду.

Па агульных водгуках друку і сучаснікаў, Ларыса Пампееўна спявала партыю Кармен з надзвычайным блескам. Вакальная партыя закрасавала ўсімі адценнямі драматычнай музыкі Бізэ, а ў сцэнічным вобразе была рамантычная прыўзнятасць. Італьянскае бэль-канто (прыгожае спяванне) спалучалася з святочнай тэатральнасцю.

Гордая і светлая ўсмешка Александроўскай у іспанскай народнай песні «Хабанеры» імклівая, як віхор, «Сегедылья», праніклівы позірк разумных, поўных знойнай пяшчоты вачэй краналі нават самых раўнадушных слухачоў.

Дзякуючы пранікнёнаму лірызму Александроўскай і натхнёнаму жыццю ў вакальным вобразе, яе Кармен была «ачышчана» ад накапіўшыхся на правінцыяльнай сцэне штампаў — ад падкрэсленай дыганскай экзотыкі, грубасці і наўмыснай какетлівасці. Вобраз Кармен у вакальна-сцэнічным увасабленні Л. П. Александроўскай быў справядліва адзначан нашымі друкам, як вялікая ўдача артысткі і беларускага опернага тэатра.

Газета «Літаратура і Мастацтва» пісала (12/XI 1935 г.): «У цэнтры спектакля — артыстка Александроўская. Надзвычайныя галасавыя дадзеныя, чыстата інтанацыі, вялікая культура, выдатныя сцэнічныя магчымасці, вольнасць манеры выканання — вылучылі Александроўскую ў рады лепшых артыстак нашага Саюза».

Такую-ж думку выказала і «Советская Белоруссия» (1/X 1935 г.): «Артыстка Александроўская — Кармен знаходзіцца ўвесь час у цэнтры ўвагі. Бездакорнай інтанацыяй, выключным па прыгожасці і багаццю дыяпазона голасам, шчырасцю перадачы — стварае яна вобраз свабодалюбівай дыганкі».

Опера «Кармен» узбагаціла артыстку вопытам і падрыхтавала яе да стварэння новых дасканалых вобразаў у оперным мастацтве Совецкай Беларусі.

За «Кармен» — у творчай біяграфіі Александроўскай — цыкл вакальных партый з рускай опернай класікі, з опер Барадзіна, Даргамыжскага і Чайкоўскага. Асаблівасці стылю і зместу рускай опернай класікі **вымагалі новых музыкальна-сцэнічных фарбаў.**

ІНВ. 1953 г. БА 21546 бр

И. Н. В. 1953 г. Б. А. 21546 бр

Л. П. Александровская ў ролі
Яраслаўны з оперы «Князь Ігар» Барадзіна.

Архиву загубленого українського театру в Кермені не вдалося довести до відома Гітлера наслідки перемоги в роки війни, самі вони загубилися, проте архівування не втраченого сценарію.

На архіві театру в Кермені збереглися документи, що свідчать про діяльність українського театру в 1935-1936 роках. Це були документи з архіву українського театру в Кермені, що свідчать про діяльність українського театру в 1935-1936 роках.

Далі йшлося про те, що в архіві театру в Кермені збереглися документи, що свідчать про діяльність українського театру в 1935-1936 роках.

У театрі в Кермені в 1935-1936 роках діяли українські артисти, що свідчать про діяльність українського театру в 1935-1936 роках.

Також згадується про те, що в архіві театру в Кермені збереглися документи, що свідчать про діяльність українського театру в 1935-1936 роках.

Документи з архіву театру в Кермені свідчать про діяльність українського театру в 1935-1936 роках.

*Розмова з
в.м. 1993 г.*

Героямі пераважнай большасці твораў П. І. Чайкоўскага з'яўляюцца рускія людзі: «Я наогул сюжэтаў замежных пазбягаю,—пісаў П. І. Чайкоўскі,—таму што толькі рускага чалавека, рускую дзяўчыну, рускую жанчыну я ведаю і абдымаю».

Наскрозь рускай нацыянальнай народнай драмай з'яўляецца і «Русалка» Даргамыжскага, пра якую музыказнаўца і кампазітар Сероў пісаў, што яна «адна з багацейшых і музыкальнейшых у свеце». Сюды адносяцца і прадстаўнік рускай школы і ўдзельнік Балакіраўскай «магутнай кучкі», кампазітар Барадзін, аўтар «Князя Ігара», оперы, напісанай на сюжэт рускага эпаса «Слова аб палку Ігаравым».

Ларысе Пампееўне давалося спяваць у рускіх операх вядучыя партыі — Яраслаўны ў «Князі Ігары», Тацьяны ў «Еўгеніі Онегіне», Лізы ў «Пікавай даме» і Наташы ў «Русалцы». Які рознастайны вакальны дыяпазон!

Мы павінны перш за ўсё надкрэсліць чуласць і мастацкі такт беларускай артысткі, якая з гранічнай яркасцю і выразнасцю раскрыла нацыянальныя рысы рускага жаночага характару на аснове глыбокага разумення стылю кожнай оперы. Нельга сабе ўявіць больш удалага сцэнічнага аблічча для велічавай, народна-казачнай Яраслаўны, чым у Александроўскай. Чысты і светлы вобраз Яраслаўны ў Александроўскай пранікнуў ціхім сумам, музыкальна-раскрытай чалавечнасцю.

Шчырасць сцэнічнага тэмперамента Александроўскай — прычына таго, што рамантызаваны, паэтычны вобраз Яраслаўны, апрача жаночай адухоўленасці, набыў у яе выразныя, рэалістычныя рысы. Глыбокім народным лірызмам быў пранікнут у выкананні спявачкі «Плач Яраслаўны».

Глядач на спектаклі «Князь Ігар» разам з артысткай успрымаў перажыванні Яраслаўны, як хвалючую драму. Яраслаўну можна спяваць з больш падкрэсленым трагізмам, можна знаходзіць мноства інтанацый для гэтай партыі, але цяжка саткаць такі злітны і цэльны вобраз, які стварыла ў плане сваёй каларытнай мастацкай індывідуальнасці Л. П. Александроўская.

Калі страсцю Александроўскай была і застаецца Кармен, то яе марай была пушкінская Тацьяна. Тацьяна, цэнтральная партыя оперы «Еўгеній Онегін», напісана кампазітарам у тым лірычным стылі, як мы ведаем яе з твору Пушкіна.

З трох паралельна развіваючыхся ў оперы вобразаў паўней і багацей за іншыя абрысавана Тацьяна. Яе шуканні і імкненні да шчасця, яе дзявочыя мары—асноўная тэматычная лінія музыкі оперы. Тацьяна—чароўны жаночы вобраз, які нясе свежасць першага дзявочага пачуцця і драматызм непадзеленага кахання. У Пушкіна падкрэслена рамантычнасць натуры Тацьяны, што ўспрыняў П. І. Чайкоўскі ў сваёй оперы.

Самыя тонкія струны і таямніцы жаночай душы павінна была адкрыць Ларыса Пампееўна ў гэтым вобразе.

Александроўская належыць да шчаслівейшых мастакоў сцэны. Яна амаль не ведае творчых няўдач. І калі Ігар Глебаў лічыць «Еўгенія Онегіна» і «Пікавую даму» самымі «ўдалымі ўдачамі» тэатральнага сімфанізма Чайкоўскага, то вобраз Тацьяны—адна з самых «удалых удач» нашай артысткі.

Цёплым лірызмам і мяккай жаночасцю саткан вобраз Тацьяны ў Александроўскай. У кожнай вакальнай інтанацыі і сцэнічным руху артысткі мы адчуваем тую пранікнёную паэтычнасць, якая ўласціва рускай класічнай лірыцы. Меладычнасць Чайкоўскага, арамаат яго музыкі, якую пранікае ўдумлівае і пяшчотнае датыканне да чалавечага сэрца, асабліва расцвітае ў геніяльнай па сваёй чulásці і характэве сцэне пісьма Тацьяны. Тэма дзявочых мараў Тацьяны афарбавана ў музыцы колерамі светлага лірызма.

Багатая і капрызная змена эмацыянальных фарбаў гэтай сцэны—то поўныя радасных мараў і пяшчоты, то рамантычна прыўзнятых, поўных страсці—з мастацкім тактам раскрываецца артысткай у вобразе Тацьяны. Тонкімі штрыхамі перадае артыстка заключны эпізод пісьма—момант найвышэйшага праўлення яе рамантычнага свету і прабуджэння самага інтымнага з пачуццяў, пачуцця жаночасці.

З чulásцю праніклівага мастака опернай сцэны раскрывае Александроўская інтымны душэўны свет «пецербургскай» Тацьяны, яе супярэчлівае становішча чалавека, захаваўшага свае пачуцці, але страціўшага свежасць, уласцівую гэтаму пачуццю ў маладосці.

Артыстка стварыла цэльны рускі нацыянальны характар Тацьяны. Газета «Советская Белоруссия» (17/IX-36 г.) пісала аб спектаклі «Еўгеній Онегін»: «З асобных выканаўцаў асабліва вы-

Л. П. Александрoвская ў ролі
Таццяны з оперы «Еўгеній Онегін» Чайкоўскага.

З трох
і багатей
да мисли
змі ісерв
перша д
У Пунши
Ісприлу

«Сини»
була адкр
Александр
Яна амаль
«Евгенія Овс
театральна
дні з самод

Ціпани
У Александр
руку котир
Іванова р
армаст д
кани: да
сває м
жар? Тар
рима.

Евгенія
судит
присутств
вещей
артистка
проблесн
нага і па

З члени
Александр
Тодіана
смає по
чудно у

Артистка
Тархана
символі
«Евгенія

такої
виперед
на му
виперед
виперед
виперед

виперед
виперед
виперед
виперед

виперед
виперед
виперед
виперед

виперед
виперед
виперед
виперед

виперед
виперед
виперед
виперед

виперед
виперед
виперед
виперед

лучаецца Александроўская (Тацьяна). Яе вакальныя дадзеныя значна вышэй, чым у астатніх удзельнікаў. Яна валодае вялікай артыстычнай культурай, якая дазваляе ёй весці партыю роўна, натуральна, без непрыемных нажымаў».

Тацьяна — Александроўская засталася ў сьвядомасці і ў сэрцы кожнага глядача такой, якой яна ўяўляецца па творах вольтатаў рускай мастацкай культуры — Пушкіна і Чайкоўскага.

У «Пікавай даме» Александроўская спявала партыю Лізы. Артысты ў гэтым спектаклі было даволі цяжка. Рэжысер з недавер'ем, па-вульгарызатарску аднёсся да партытуры кампазітара. Імкнучыся высунуць на першы план асабістую драму Германа і Лізы, рэжысер стушаваў сацыяльны фон, з якога вынікае трагедыйна чалавечы канфлікт «Пікавай дамы».

У выніку трукацтва рэжысера была парушана цэльнасць музыкальнай тканіны спектакля. З першага акта быў скарочан квінтэт—адзін з важнейшых элементаў оперы. Чацвертая карціна, якая пачынаецца ў оперы царкоўнымі акордамі, у гэтым спектаклі, чамусьці, адкрывалася ваеннай трубой. Заклучны хор «Божа, даруй яму»—быў выключан зусім.

Мастацкая культура і інтуіцыя артысткі дапамаглі ёй адхіліцца ад спрашчэнскіх тэндэнцый пастаноўшчыка і стварыць высокамастацкі вакальна-сцэнічны вобраз. У выкананні Ларысы Пампееўны гэты вобраз меў агульную эмацыянальную лінію з вобразам Тацьяны і новыя рысы, вынікаючыя з лірыка-філасофскага зместу «Пікавай дамы». Агульнасць Лізы з Тацьянай — у магутным парыве Лізы да жыцця, кахання і радасці, які знаходзіць яркае выражэнне ў яе маналагічнай сцэне другой карціны. Артыстка перадае тугу і трапяткую ўсхваляванасць Лізы ў паэтычнай манеры сцэны пісьма Тацьяны.

Нарастанне фатальнай асуджанасці кахання Лізы і Германа з асаблівай сілай выражана артысткай у арыэза Лізы «Поўнач ужо набліжаецца» і ў заклучным дуэце з Германам.

У партыі Лізы, як ніколі да гэтага часу, у поўнай меры раскрыўся драматычны тэмперамент народнай артысткі, яе здольнасць да вялікіх эмацыянальных і філасофскіх абагульненняў. Гэтыя якасці вобраза асабліва праявіліся ў рэалістычным спектаклі 1939 г. (пастаноўка В. Шахрая, дырыжор Н. Грубін).

«Известия» (6/II 1937 г.) адзначала: «Калі спектакль «Пікавая дама» ўсё-ж больш-менш добра прымаўся публікай, то за-слуга ў гэтым належыць даволі нядрэннаму складу салістаў і, у першую чаргу, выдатнай артыстцы Л. П. Александроўскай. Гэта ўдумлівая, тонкая спявачка, якая валодае выключна прыгожым і моцным голасам, стварае жывы і абаяльны вобраз Лізы, літаральна саграваючы спектакль сваім вялікім музыкальным і драматычным дараваннем».

Рэдактар «Советского искусства» 5/II 1937 г. пісаў: «Нам давялося бачыць яе (Александроўскую) у партыі Лізы ў «Пікавай даме». Яна ярка вылучаецца сярод іншых выканаўцаў сваімі вакальнымі дадзенымі, сцэнічным дараваннем. Яна валодае выключна моцным і прыгожым па тэмбру голасам, добра пастаўленым і апрацаваным. Яна ўмее ствараць просты і абаяльны музыкальна-сцэнічны вобраз».

Так, на старонках цэнтральных газет і з вуснаў выдатных дзеячоў мастацтва, Ларыса Пампееўна ў найскладанейшай партыі рускага опернага рэпертуара атрымала ўсесаюзнае прызнанне, як выдатная вакалістка і віднейшы майстар савецкай опернай сцэны.

Александроўская таксама спявала партыю Наташы ў оперы Даргамыжскага «Русалка». Асноўная музыкальная тэма оперы— тэма «любоў мацней за смерць». Яна пачынаецца з уверцюры і завяршаецца ў фінале, у «закліку» Наташы («Цябе, князь любы, я заклікаю»), у светлай, мажорнай аркестровай канцоўцы.

Музыказнаўца Сероў лічыў, што партыю Наташы павінна выконваць артыстка, якая валодае «моцным меццо-сапрано з роўнасцю верхняга і ніжняга рэгістра, з талентам сапраўды драматычнага выканання». Л. П. Александроўская аказалася і для гэтай партыі выдатнай салісткай.

Асноўнай тэмай Наташы—Александроўскай стала чыстае і светлае, усапаглынаючае пачуццё кахання, падкупляючая шчырасць і сумленнасць жаночага сэрца, адданага любімаму чалавеку. Гэта тэма знайшла ўвасабленне ва ўсёй паўнаце і пластычнасці, ва ўсім інтанацыйным і меладычным багацці вакальнай партыі Наташы. Творчая індывідуальнасць артысткі мае рысы паэтычнай народнасці і, адгэтуль, у вобразе Наташы—Александроўскай быў такі натуральны сінтэз музыкі пушкінскага слова

Л. П. Александровская ў ролі
Таццяны з оперы «Еўгеній Онегін» Чайкоўскага.

Лариса Пилипчук...
вобразаў з папулярнага...
Гля ўважліва дзі...

«Меня
всегда
слуша
первую
Раумовича
чужим
словам
жизни»

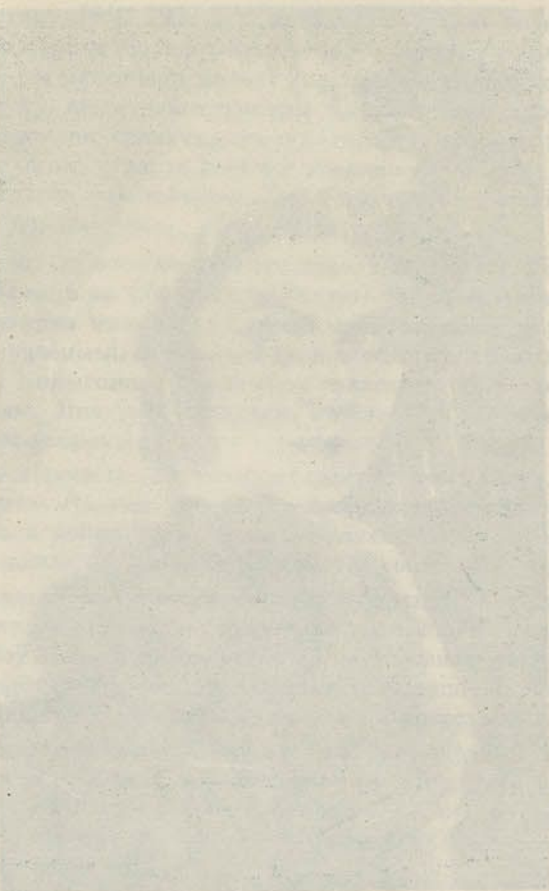
Раумович
любовь
даже. У
кельским
на морях
привлечен
настроение

Там, где
свои
вместе

Александр
Дружинин
тот же
и искусство
любви, в

Меня
костюм
каждо
тотчас
той парти

Александр
своего
расши
Гитта
расши
партии
позитив
тотчас
той парти

«И
милл
радика
Бекан
приго
Лиза
инши
древ

«Нам
Ул
своим
не т
стау
Музыка

атных
партия
знаете
оний
своим

ты у
опера
тв
твердо
любви, к
гандо

павших
ано в
ды дра
и для

консер
стала
чистас
и
разши
Лиза
расши
партии
позитив
тотчас
той парти

і вострай псіхалагічнасці, якая ідзе ад вакальнай музыкі Даргамыжскага.

Раскрываючы нацыянальныя рысы жаночых вобразаў рускай класічнай опернай драматургіі, Ларыса Пампееўна ўзняла да высокага гучання іх агульна-чалавечую, гуманістычную тэму любові, як магутнай страсці, здольнай выклікаць у чалавека благародныя ўчынкi.

Пушкінскія вобразы ў операх геніяльных рускіх кампазітараў былі багатай творчай школай, якая ўзбагаціла веды артысткі, атрыманыя ў часе вучобы ў музыкальным тэхнікуме і опернай студыі. Л. П. Александроўская, авалодаўшая сучаснай музыкальнай і сцэнічнай культурай, была падрыхтавана для работы ў саюзнай савецкай опернай драматургіі і новых беларускіх савецкіх операх.

Першым савецкім творам, які з'явіўся на сцэне Беларускага дзяржаўнага тэатра оперы і балета, была опера Дзержынскага «Ціхі Дон». Пастаноўка першай савецкай оперы была для тэатра і яго салістаў падзеяй выключнага прынцыповага значэння. Наблізіўся час рэальнага ажыццяўлення мараў аб стварэнні ў оперным мастацтве вобраза героя нашай сучаснасці.

Опера Дзержынскага давала для гэтага пэўныя магчымасці. Праз музыку оперы праходзяць дзве лініі — лірычная, якая апавядае аб каханні Аксінні і Грыгорыя, і гераічная — рысуючая сацыяльны канфлікт.

Удаўся кампазітару вобраз казачкі Аксінні. Аксіння — жанчына, якая не знаходзіць выхаду з абмежаванага кола асабістых пачуццяў. Яна перажывае напружанасць адносінаў з любімым чалавекам Грыгорыем і яго жонкай Натальяй. Музыкальная тэма Аксінні — лірычна-напружаная і нагадвае тэму Марфы з «Хаваншчыны» Мусоргскага.

У разгорнутым відзе гэта тэма гучыць ва ўступе да чацвертай карціны і падкрэслівае настойлівыя думы Аксінні аб любім, душэўную боль з прычыны разлукі з ім. Уся вакальная партыя Аксінні — гэта ўсхвалёваны душэўны канфлікт, які завяршаецца трагічна.

Ларыса Пампееўна працавала над першым савецкім оперным вобразам з натуральным хваляваннем. Вакальнае майстэрства і ўся ўнутраная акторская тэхніка былі скарыстаны для найбольш

поўнай і яркай абрысоўкі вобраза. У «Советской Белоруссии» кампазітар А. Клумаў 9/V 1938 г. пісаў: «Каштоўнасць пастаноўкі ў шчырасці выканаўцаў... Асабліва гэта датычыць заслартысткі БССР Л. П. Александроўскай (Аксінні), якая валодае дзівосным, моцным і разам з тым цёплым і задушэўным голасам.

Шчырасць яе перажыванняў і пераўвасаблення пераконвае ў тым, што перад намі не толькі спявачка з выдатнымі вакальнымі дадзенымі, але разам з тым і цудоўная актрыса».

«Літаратура і мастацтва» таксама адзначыла ўдачу Л. П. Александроўскай у ролі Аксінні.

Александроўская наблізіла вобраз Аксінні па эмацыянальнай выразнасці, глыбіні думкі, трактоўцы трагічнага душэўнага канфлікта да вобразаў рускіх класічных опер.

Уся папярэдняя дзейнасць Ларысы Пампееўны Александроўскай,—энергічнага прапагандыста беларускай народнай песні і опернай салісткі, мела велізарнае значэнне для развіцця беларускага музыкала-сцэнічнага мастацтва.

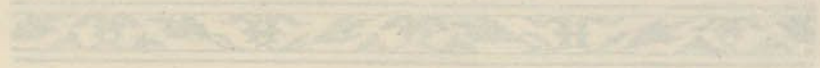
З іменем Александроўскай звязаны як першыя крокі беларускіх кампазітараў і лібрэтыстаў у галіне напісання нацыянальнай оперы, так і першыя іх удачы. З разлікам на выдатную оперную салістку пісалі лібрэтысты і кампазітары оперныя партыі.

Напісанне першых беларускіх опер і іх сцэнічнае ўвасабленне праходзіла пад знакам падрыхтоўкі да дэкады беларускага мастацтва ў Маскве. У першай беларускай оперы Е. К. Цікоцкага «Міхась Падгорны» (лібрэта паэта Пятруся Броўкі) Л. П. Александроўская спявала вядучую жаночую партыю Марысі.

Нараджэнне першай беларускай савецкай оперы «Міхась Падгорны» адбылося ў выніку творчага супрацоўніцтва паэта Пятруся Броўкі і кампазітара Цікоцкага. Мы падкрэсліваем акалічнасць творчага супрацоўніцтва таму, што тут роля паэта была самастойнай і вельмі значнай. Нельга сабе ўявіць оперу Цікоцкага без мілагучных і эмацыянальных вершаў Броўкі, якія надалі цёплую, лірычную афарбоўку вобразу Марысі. У «Міхасі Падгорным» паралельна развіваюцца дзве тэмы: гістарычная—пераростанне буржуазна-дэмакратычнай рэвалюцыі ў сацыялістычную і інтымна-лірычная—каханне маладых людзей Міхася і Марысі і барацьба іх за ажыццяўленне сваіх мараў. Асноўныя сюжэтныя сітуацыі і драматычныя

Л. П. Александровская ў ролі
Лізы з оперы «Пікавая дама» Чайкоўскага.

...успехом ... в ...

... Александр ...

... Александр ...

... Успех ...

... 3 ...

... Мы ...

... Александр ...

канфлікты развіваюцца навокал другой тэмы. Яна, у першую чаргу, вызначае музыкальную драматургію оперы, яе мастацкі змест.

Музыкальнай мове оперы ўласціва непасрэднасць, прастата, фальклорны каларыт, багатае беларускіх песняў і танцаў. Галоўнай стылевай адзнакай оперы з'яўляюцца лейтматывы, якія выкарыстоўваюцца кампазітарам для абрысоўкі сітуацый і дзеючых асоб.

Па яркасці музыкальнага зместу, пераканаўчасці вакальнай партыі цэнтральным вобразам оперы «Міхась Падгорны» з'яўляецца Марыся. Лірыка-рамантычная тэма Марысі — Александроўскай душэўныя пакуты маладой вясковай жанчыны, барацьба паміж яе лірычным пачуццём да Міхася і рэлігійным абавязкам перад нялюбым мужам Змітраком Закрэўскім. Душэўная драма Марысі разгортваецца пад уплывам новага светапогляду, які ўзнікае ў яе ў сувязі з рэвалюцыйнымі падзеямі.

Лейтматыў Марысі, які развіваецца ў сімфанічным аркестры, яе дуэт з Міхасём у першай карціне і змястоўная арыя другога акта, як і ўся вакальная партыя, увасабляюць перамогу светлага чалавечага пачуцця. Марыся стала любімым вобразам, бліжкім сэрцу народнай артысткі. Аб гэтым і аб сваёй творчай рабоце над вобразам Ларыса Пампееўна пісала ў артыкуле «Любімы вобраз» («Советская Белоруссия» за 5/IV-39 г.):

— «У рабоце над вобразам Марысі я кіравалася беларускай народнай песняй. У гэтых песнях, як нідзе лепш, паказана паднявольнае жыццё жанчын у старой вёсцы: «Чалавек жонку б'е», «Як пайшла я замуж», «Рабіна», «Восень», «Перапёлачка», «Ды ўжо сонейка» і інш. А калі Марыся ідзе разам з Міхасём да новага жыцця, — тут матэрыялам да працы над вобразам Марысі паслужылі нашы гераічныя будні, жыццё нашых цудоўных жанчын, гераінь Грызадубавай, Расковай, Дземчанка, Осіпенка, Ангелінай і тысяч іншых адважных, бястрашных патрыётак краіны сацыялізма. Цудоўны, наглядны прыклад».

Артыстка выказала надзвычай важныя думкі, якімі яна кіравалася, увасабляючы на сцэне вобраз беларускай жанчыны — гэта шырокае скарыстанне народнай песні і вывучэнне гераічных рысаў сучаснай савецкай жанчыны.

Партыю Марысі Александроўская спявала з небывалым натхненнем. Сцэнічны рысунак вобраза быў пранікнут мяккай паэтычнасцю.

Ларыса Пампееўна ўзбагаціла сваім тэмпераментам вакальную партыю Марысі, не пазбаўленую ў музыцы элементаў схематызма. Яна стварыла на опернай сцэне абагульняючы вобраз маладой сялянскай жанчыны, перажыванні якой вызначаюцца псіхалагічнай глыбінёй і кранаюць сваёй чалавечнасцю. З асаблівай цеплынёй і чароўнай жаночасцю спявала артыстка меладычную, сардэчную арыю аб душэўных пакутах Марысі (другі акт), арыю, пабудаваную на беларускай народнай песні. З глыбокай удумлівасцю артыстка перадае працэс росту палітычнай самасвядомасці Марысі.

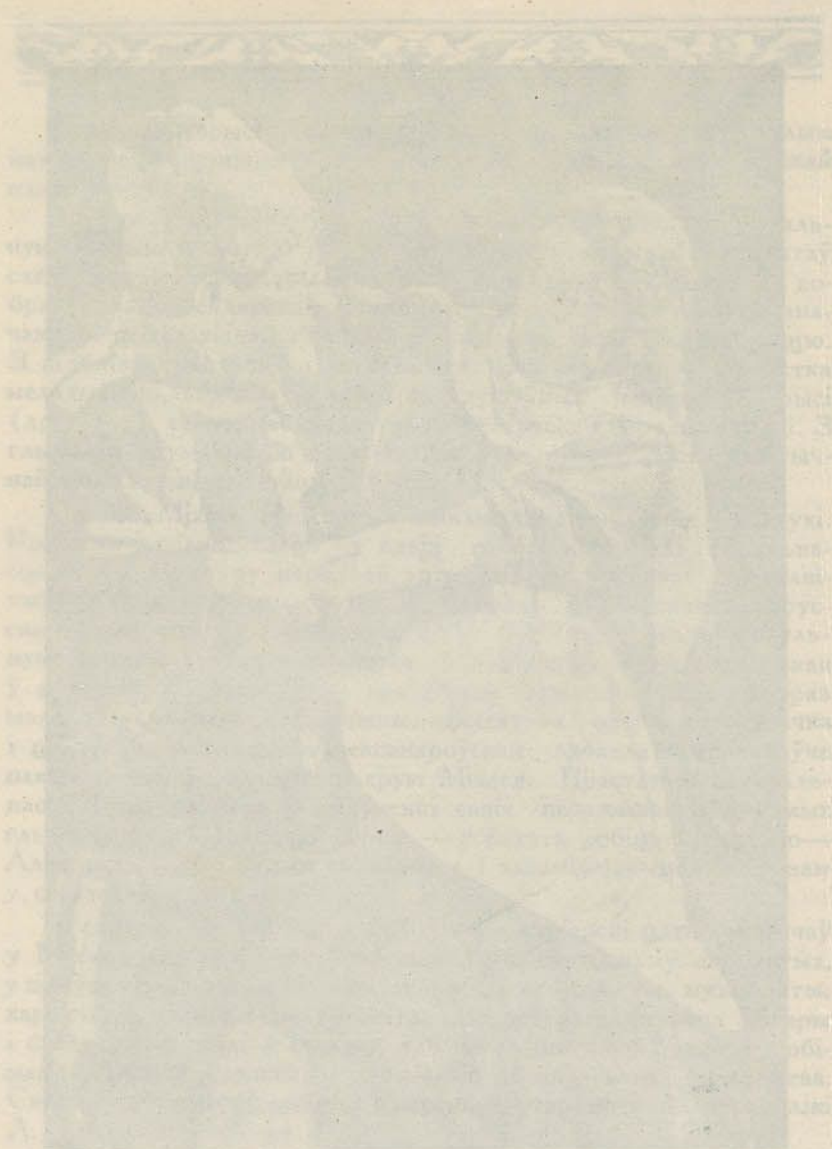
Опера «Міхась Падгорны» выклікала ажыўлення водгукі. Крытыка і грамадскасць у адзін голас адзначалі вакальна-сцэнічную культуру народнай артысткі, яе высокую таленавітасць і бездакорнасць створанага вобраза. «Советская Белоруссия» ў рэцэнзіі Б. Смольскага (3/IV 1939 г.) выказала агульную думку: «Народная артыстка БССР Л. П. Александроўская ў ролі Марысі стварыла праўдзівы, высокамастацкі вобраз маладой сялянскай дзяўчыны. Выдатная оперная спявачка і цудоўная актрыса Александроўская здолела пераканаўча паказаць сум і радасць падругі Міхася. Прастата, натуральнасць і праўдзівасць у выяўленні сваіх перажыванняў, самых глыбокіх рухаў дзявочай душы, — усё гэта робіць Марысію — Александроўскую самым абаяльным і запамінаючымся вобразам у спектаклі».

У сонечны майскі дзень 1940 года кур'ёрскі цягнік паімчаў у Маскву вялікую групу пасажыраў, па-святочнаму апранутых, упрыўзнятых, вясёлым настроі. Гэта былі салісты, музыканты, харысты і танцоры Беларускага дзяржаўнага тэатра оперы і балета, якія ехалі ў сталіцу, каб паказаць працоўным і любімаму Сталіну лепшыя дасягненні беларускага мастацтва. Сярод пасажыраў была і народная артыстка рэспублікі Л. П. Александроўская.

«На нашу долю, — пісала перад выездам у Маскву Александроўская, — выпала вялікае шчасце паказаць мастацтва беларускага народа ў Маскве перад лепшымі людзьмі нашай краіны,

Л. П. Александровская ў ролі
Аксінні з оперы «Ціхі Дон» Дзяржынскага.

... в Миску : Алексан
... в Миску : Алексан
... в Миску : Алексан

перад тымі, каму беларускі народ абавязан сваім прыгожым сёння. Увесь наш калектыў, кожны з яго ўдзельнікаў гарыць жаданнем выступіць як мага лепш, апраўдаць давер е народа, апраўдаць велізарныя клопаты аб нас партыі і ўрада, нічога не шкадуючых для поспеху сацыялістычнага мастацтва».

Дэкада беларускага мастацтва ў Маскве прайшла з вялікім уздымам, прадэманстравала небывалы росквіт беларускага савецкага мастацтва і рост яго творчых кадраў. Оперы «Міхась Падгорны», «У пушчах Палесся», балет «Салавей» і заключны канцэрт дэкады — былі высока ацэнены савецкім урадам, які ўзнагародзіў ордэнамі і медалямі лепшых людзей беларускага мастацтва.

На старонках цэнтральнага друку з'явіліся цёплыя водгукі аб спектаклях опернага, драматычнага тэатра і аб заключным канцэрте дэкады.

Дастойную адэнку атрымала Ларыса Пампееўна Александроўская. У сваім водгуку на оперу «Міхась Падгорны» пісьменнік Алексей Нікалаевіч Талстой пісаў: «Велізарнае ўражанне пакідае народная артыстка СССР і БССР Л. П. Александроўская. У яе цудоўны голас і вялікае сцэнічнае дараванне». Генерал-палкоўнік О. Гарадавікоў у сваіх уражаннях аб спектаклі пісаў: «Хачу адзначыць выдатную ігру народнай артысткі СССР Л. П. Александроўскай. Яна сапраўды ачароўвае сваім прыемным голасам і выдатным драматычным талентам». Народны артыст РСФСР Н. Озераў пісаў: «У першую чаргу неабходна сказаць аб выдатнай пявіцы беларускага опернага тэатра, народнай артыстцы СССР Ларысе Пампееўне Александроўскай, якая ўладае вельмі прыгожым голасам. Яна паказала сябе ў час дэкады, як артыстка вялікага даравання».

Рэцэнзент заключнага канцэрта дэкады ў «Правде» (№ 166) О. Кургану пісаў: «Зноў масквічы слухалі выдатнае спяванне Л. Александроўскай. Асабліва ёй удалася «Перапёлачка». У гэтай маленькай народнай песні, забаўнай, нават крыху смешнай, артыстка знайшла трапныя, своеасаблівыя фарбы, тонкія нюансы».

Нам. старшыні Камітэта па справах мастацтваў пры СНК СССР А. Саладоўнікаў у артыкуле «Да вынікаў дэкады» (газета «Звязда» за 25/IV 1940 г.) адзначыў, што: «Народная

артыстка Л. П. Александроўская з'яўляецца выдатнай артысткай опернай сцэны».

Александроўская мела высокую чэсць выступіць перад вялікім Сталіным—17 чэрвеня 1940 года, на прыёме ў Крэмлі ўдзельнікаў дэкады беларускага мастацтва.

У паведамленні ТАСС («Правда» за 18/VІ 1940 г.) аб гэтым гаворыцца:

«З вялікім уздымам выступае з прамовай на беларускай мове народная артыстка БССР Л. П. Александроўская.

— З'еднаны 10-мільённы беларускі народ, — гаворыць яна, — паслаў нас у Маскву, у сэрца нашай цудоўнай радзімы, раскажаць мовай мастацтва, мовай нашых чаруючых народных спеваў, як жыве беларускі народ зараз, як ён працвітае. Калі хочаш уведаць жыццё народа, — паслухай яго песні. Якія песні спяваў беларускі народ калісьці? Поўнымі суму і тугі, жахлівымі былі яго песні.

Цяпер звонкая, прывольная, шчаслівая песня гучыць над калгасамі. Бадзёрая, радасная песня гучыць аб радасці вольнай працы. У песнях народ выслаўляе сваіх лепшых сыноў і дачок, выслаўляе герояў і гераінь калгасных палёў, заводаў, навукі і мастацтва, герояў і гераінь нашай непераможнай, слаўнай Чырвонай Арміі. У сваіх песнях ён выслаўляе вялікую партыю Леніна—Сталіна.

Але лепшую песню складае народ пра правадыра нашага, пра натхняльніка ўсіх перамог, пра таго, каму народ абавязан сваім радасным, шчаслівым заможным жыццём.

Абвяшчаючы наш першы тост, я выказваю гарачае пажаданне доўгіх-доўгіх гадоў жыцця і здароўя лепшаму другу беларускага народа, нашаму роднаму бацьку, нашаму настаўніку, сонцу нашага жыцця — Іосіфу Вісарыёнавічу Сталіну».

Дэкада беларускага мастацтва ў Маскве і спатканне з вялікім Сталіным натхніла дзеячоў нашага мастацтва на новыя творчыя подзвігі.

Але дзейнасць мастацкіх калектываў нашай рэспублікі раптоўна абарвалася. У чэрвені 1941 года нямецкія бандыты напалі на нашу Радзіму — Савецкі Саюз. Фашысцкія паветраныя падпальшчыкі бомбавымі ўдарамі спалілі і зруйнавалі Мінск. Артысты тэатра оперы і балета былі эвакуіраваны на ўсход нашай вялікай Радзімы, дзе яны сваім мастацтвам дапама-

...тільки в Сіверській губернії, у місті Ізюмі, де в той час перебував Стахінський...

Але ж Падгорний у той час був ще молодим, і йому було ще далеко до сивої бороди...

На сцені він завжди був дуже популярним, і його виконання ролі завжди викликало великий інтерес...

Завдяки йому багато людей дізналися про історію України, про її героїв...

Але ж він не тільки був актором, він ще й талановитим режисером, який багато років працював у театрі...

Гарний артист, який завжди був готовий до роботи, який завжди був готовий до виконання своєї роботи...

Але ж він не тільки був актором, він ще й талановитим режисером, який багато років працював у театрі...

Гарний артист, який завжди був готовий до роботи, який завжди був готовий до виконання своєї роботи...

Але ж він не тільки був актором, він ще й талановитим режисером, який багато років працював у театрі...

Гарний артист, який завжди був готовий до роботи, який завжди був готовий до виконання своєї роботи...

Але ж він не тільки був актором, він ще й талановитим режисером, який багато років працював у театрі...

Гарний артист, який завжди був готовий до роботи, який завжди був готовий до виконання своєї роботи...

Але ж він не тільки був актором, він ще й талановитим режисером, який багато років працював у театрі...

Л. П. Александроўская ў ролі Марысі з оперы «Міхась Падгорны» Цікоўкага

дочери А. П. Александровича в будущем «медицинской категории» в одной из больниц.

Александровская жила в ссылке вместе с матерью перед Иваном Ставиным — 17 февраля 1940 года, на основании в Крими-нального доклада безоговорочно.

У Александровича, Ивана Александровича за 18/VI (1940 г.) об-ретен габриэла:

«3 июля 1940 года Александровская на белорусской языке написала письмо в адрес Александра Александровича.

В письме Александровская сообщила, что она — габриэла и что она жила в Минске, в квартире № 10, в доме № 10, в районе, расположенном в центре города. Она сообщила, что она жила в семье И. П. Александровича и что она жила в семье И. П. Александровича. Она сообщила, что она жила в семье И. П. Александровича и что она жила в семье И. П. Александровича.

Цибуха Александровича сообщила, что она жила в семье И. П. Александровича. Она сообщила, что она жила в семье И. П. Александровича и что она жила в семье И. П. Александровича. Она сообщила, что она жила в семье И. П. Александровича и что она жила в семье И. П. Александровича.

Александровская сообщила, что она жила в семье И. П. Александровича. Она сообщила, что она жила в семье И. П. Александровича и что она жила в семье И. П. Александровича. Она сообщила, что она жила в семье И. П. Александровича и что она жила в семье И. П. Александровича.

Александровская сообщила, что она жила в семье И. П. Александровича. Она сообщила, что она жила в семье И. П. Александровича и что она жила в семье И. П. Александровича. Она сообщила, что она жила в семье И. П. Александровича и что она жила в семье И. П. Александровича.

Александровская сообщила, что она жила в семье И. П. Александровича. Она сообщила, что она жила в семье И. П. Александровича и что она жила в семье И. П. Александровича. Она сообщила, что она жила в семье И. П. Александровича и что она жила в семье И. П. Александровича.

Александровская сообщила, что она жила в семье И. П. Александровича. Она сообщила, что она жила в семье И. П. Александровича и что она жила в семье И. П. Александровича. Она сообщила, что она жила в семье И. П. Александровича и что она жила в семье И. П. Александровича.

галі ў барацьбе супроць лютага ворага. Разам з вядучымі работнікамі тэатра была народная артыстка СССР і БССР лаўрэат Сталінскай прэміі Л. П. Александроўская.

Ларыса Пампееўна, з уласцівай ёй палітычнай страснасцю, выступала на антыфашысцкіх мітынгх славянскіх народаў і работнікаў мастацтваў і літаратуры.

На мітынгу ў Маскве, які адбыўся 29 лістапада 1942 года, яна з глыбокім хваляваннем расказала аб зверствах гітлераўцаў на любімай радзіме Беларусі. «Беларуская інтэлігенцыя, — заявіла на гэтым мітынгу Александроўская, — засталася вернай сваёй вялікай Радзіме, сваёй партыі Леніна—Сталіна. У дні Айчынай вайны беларускія пісьменнікі стварылі новыя мастацкія творы. Беларускія кампазітары напісалі новыя сімфоніі і песні. Усё лепшае, што створана беларускай культурай, служыць фронту. Нашы артысты выступаюць у часцях Дзеючай арміі, і выступленні іх ператвараюцца ў яркія хваляючыя сустрэчы. Гарыць у душы надзея на хуткае вызваленне Беларусі» («Правда» № 335 за 1/XII 1942 г.).

Артысты выступалі ў оперных спектаклях і ў канцэртах у Алма-Ата, Фрунзе, Ерэвані, Свердловску, Молатаве, Саратаве і ў Маскве. У пачатку 1942 года, згодна пастановы Саюзнага ўрада, калектыў Беларускага опернага тэатра сабраўся ў Горкім. У суровыя дні Айчынай вайны і цяжкіх пакут беларускага народа Л. П. Александроўская была ў ліку тых, якія сваёй натхнёнай творчай працай дапамагалі Чырвонай Арміі біць лютага ворага.

У Алма-Ата яна ў рэспубліканскім оперным тэатры спявала партыю Кармен, Любашы («Царская нявеста») і Аксінні («Ціхі Дон»). З 1942 года Александроўская зноў у любімай Маскве — нястомны ўдзельнік канцэртаў у шпіталях, вайсковых злучэннях, на ваенных заводах. З канцэртнымі брыгадамі яна выязджала і непасрэдна на фронт.

Канцэрты беларускай артысткі ў розных гарадах Совецкага Саюза заўсёды выклікалі гарачы прыём і цёплую ацэнку.

Рэцэнзуючы канцэрт, які адбыўся ў Алма-Ата на карысць эвакуіраваных дзяцей, «Казахстанская правда» (3/III-42 г.) назвала Александроўскую «першакласнай спявачкай».

У жніўні 1943 г. валагодская газета «Красный север», у

справаздачы аб канцэртах нашай народнай артысткі ў Волагдзе і Чэрапаўцы, пісала:

«Гарачы прыём аказаў валагодскі глядач лаурэату Сталінскай прэміі народнай артыстцы-ордэнаносцу Л. П. Александроўскай. Артыстка вялікага сцэнічнага абаяння, яна заваявала сімпатыі слухачоў сваім прыгожым і моцным выдатным голасам, гнуткім і роўным ва ўсіх рэгістрах. Багатыя дадзеныя дазволілі артыстцы зрабіць праграму рознастайнай і цікавай. У яе выкананні аднолькава выдатна гучэлі рамансы рускіх кампазітараў і ўрыўкі з опер.

З вялікім тэмпераментам, дынамічна і жыва былі выкананы «Хабанера» і «Цыганская песня» з оперы «Кармен», муз. Бізэ, чароўна і лёгка гучаў «Гавот» з оперы «Манон», муз. Маснэ. У другім аддзяленні артыстка выконвала песні савецкіх кампазітараў і народныя песні Беларусі. У іх выяўляецца сапраўдная адданая любоў артысткі да свайго народа».

18 мая 1942 года ў Маскве адбыўся вялікі канцэрт беларускага мастацтва, у якім прынялі ўдзел лепшыя дзеячы беларускага тэатра і музыкі. Канцэрт прайшоў з уздымам і поспехам.

Сталічны, маскоўскі друк адгукнуўся з выключнай цеплынёй на выступленні майстроў мастацтва братняй рэспублікі, часова акупіраванай крыважэрнымі гітлераўцамі.

Самыя гарачыя, задушэўныя радкі ўсіх рэцэнзій былі напісаны аб Л. П. Александроўскай.

Віктарына Крыгер пісала ў «Правде» (№ 139): «З выключнай шчырасцю і сапраўдным натхненнем спявала дудоўныя беларускія песні лаурэат Сталінскай прэміі, народная артыстка СССР Л. Александроўская. Песня Шнейдэрмана «Мы ідзем, Беларусь», народная «Перапёлачка», як і песні «Бывайце здаровы», «Наш тост», выклікалі буру авацый».

У «Известиях» (№ 115) быў апублікаваны артыкул Таццяны Тэсс, якая пісала: «Выдатна спявае народная артыстка СССР Л. Александроўская... Гэта спявачка з дараваннем, надзвычайна чыстым і поўным. У яе голас вялікага, яркага гучання, з фарбамі не толькі квітнеючымі, але і пяшчотнымі. Яна не толькі добра спявае. Яна бярэ вас за сэрца і не выпускае да канца апошняга гучання. У канцэрте Л. Александроўская выконвала народныя беларускія песні, даўшы ім эмацыянальнае напам'яненне вялікай сілы. Гэта былі не толькі песні Беларусі. Для нас зараз гэта былі

песні аб Беларусі той, якая была і будзе зноў. Народная артыстка Саюза ССР спявала гэтыя песні ў простым касцюме беларускай сялянкі, і гэта было правільна, і гэта па-асабліваму кранаала». Такія думкі аб канцэрце былі выказаны і іншымі маскоўскімі газетамі.

Ларыса Пампееўна спявала ў канцэртах, якія адбыліся ў Маскве 10 студзеня і 30 ліпеня 1943 года. У рэцэнзіі аб канцэрце 10/1-43 г. «Вечерняя Москва» пісала: «Сапраўднай урачыстасцю беларускага вакальнага мастацтва было выступленне народнай артысткі СССР, лаўрэата Сталінскай прэміі Л. Александроўскай. Валодаючы цудоўным голасам, поўным цеплыні і ачаравання, Александроўская спявае проста, шчыра і задушэўна. У гэтым сакрэт яе велізарнага сцэнічнага абаяння». Выключна цёплы водгук быў дадзен маскоўскім друкам на другі канцэрт.

Пра вялікую творчую і грамадска-палітычную актыўнасць Л. П. Александроўскай у дні Айчынай вайны пісала газета «Горьковская коммуна»: «Артысты Ордэна Леніна беларускага дзяржаўнага тэатра оперы і балета прыехалі ў Горкій. Ужо праз некалькі дзён пасля прыезду Александроўская спявала «Зязюльку» перад горкаўскімі чыгуначнікамі». Аб яе выкананні партыі Кармен у гэтай газеце гаварылася: «Выключныя знешнія дадзеныя і яркая выразнасць, уласцівая гэтаму вялікаму мастаку, дапамагаюць стварэнню поўнакроўнага і, разам з тым, арыгінальнага вобраза Кармен».

Слаўная Чырвоная Армія, пад вадзіцельствам Вярхоўнага Галоўнакамандуючага вялікага Сталіна, вызваліла Совецкую Беларусь ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Стаў вольным родны Мінск. Калектыў Тэатра оперы і балета ў верасні вярнуўся ў разбураную сталіцу Совецкай Беларусі.

Першыя ўражанні пасля прыезду ў Мінск Александроўская выказала на старонках «Звязды»: «Зноў Беларусь вольная, — пісала яна. — Зноў чырвоны сцяг палымнее над роднай старонкай, абвяшчаючы аб радасці вольнай працы, аб наступіўшым творчым, шчаслівым жыцці беларускага народа. Уваскрасае і наш Мінск, ператвораны немцамі ў жудасныя руіны. Крок за крокам, дзень у дзень, уступаюць у строй новыя культурна-навуковыя ўстановы, фабрыкі і заводы. Беларусь залечвае свае раны».

Ларыса Пампееўна прыехала ў Мінск не як пасіўны сузіральнік аднаўлення горада, а ў якасці актыўнага ўдзельніка вялікай

адбудовы. Беларускі народ зноў пачуў звонкі, мілагучны голас любімай артысткі. З небывалым натхненнем і ўздывам яна выступае ў канцэртах з выкананнем беларускіх народных песняў, рамансаў, арыў з класічных опер.

Настаў час адкрыцця спектакляў Тэатра оперы і балета. 30 снежня мінулага года ў Мінску адбыўся першы спектакль пасля звароту з эвакуацыі. Ішла опера «Алеся» Цікоцкага (па лібрэта беларускага паэта Пятруся Броўкі). «Алеся»—першая беларуская опера аб гераічных партызанах, народных мсціўцах. Гераіня оперы—Алеся ўвасабляе лепшыя рысы беларускіх жанчын, якія мужна змагаліся за вызваленне роднай зямлі ад ненавісных ворагаў. Партызанка Алеся праходзіць па ўсёй музыкальна-вакальнай тканіне оперы разам з вобразам камандзіра партызанскага атрада—Апанаса.

Алеся—гэта Марыся, узбагачаная вопытам соцыялістычнага будаўніцтва, пазнаўшая радасць культурнага савецкага жыцця, якое захацела адняць у народа фашысцкая нечысць.

Л. П. Александроўская, у партыі Алесі, зноў усхвалявала гледача сваім майстэрствам, эмацыянальнасцю і сардэчнасцю створанага вобраза. Алеся Александроўскай—гераіня, якая заваёўвае сімпатыі партызан дэльнасцю характара беларускай жанчыны, благароднасцю ўчывкаў, рысамі высокай чалавечай годнасці.

З асаблівай сілай і ўздывам спявала артыстка арыю другога акта—«Край мой горам агарнула», якая апавядае пра трагізм народнага лёсу ва ўмовах нямецкай акупацыі. Пэўная прасталінейнасць развіцця вобраза Алесі ў оперы перамагаецца драматычнымі фарбамі і тэмпераментам артысткі.

Вобраз Алесі—Александроўскай, калгасніцы, якая вырасла ў партызанскага кіраўніка, выдзяляецца мастацкай дэльнасцю і закончанасцю вакальна-сцэнічнага рысунка. Гэты вобраз натхняе і выклікае пачуцці савецкага патрыятызма.

Творчы шлях Л. П. Александроўскай багаты і многастайны. Пачаўшы з выканання беларускіх народных песняў, народная артыстка стварыла незабыўныя, мастацкі дасканалыя оперныя вобразы. На ўсіх гэтых вобразах ляжыць пячаць самабытнасці і арыгінальнасці вакальна-сцэнічнага «пачарка» артысткі, выключная здольнасць пераўвасаблення, у залежнасці ад музыкальнай мовы і стыля кампазітара і ад асаблівасцей нацыяналь-

Л. П. Александровская ў ролі
Алесі з оперы «Алеся» Цікоцкага.

стае аднаго
Польска
моў, у тра
раза — Але
ліва змяні
сапраўд і м
нагавіліся.
Творчы
рады аб во
саківа і ма
«Сцяпан»
кі востры,
тасца і па
Заўваж
леням. Але
літка ўста
славянскіх.
Яе так
лейскіх зна
ра сутым
грамматэс
сіных жак
ведных люд
чай, які лі
в'язуюцца
кай маста
Народна
спрачому
ска Вору
баў — укр
спрачому т
раку і вяс
і вясільку

А. П. Александровская ў выданні Беларускай оперы, якая рэалізавала вялікі артысцкі талент Александровскай. Дзякуючы Машынавай і Машынаву. Дасягнулі Александровская ў стварэнні жывога вобразу ў беларускіх оперы рэалізавала іх індывідуальнае рысы і тэатральнае мастацтва.

Польска
моў, у тра
раза — Але
ліва змяні
сапраўд і м
нагавіліся.
Творчы
рады аб во
саківа і ма
«Сцяпан»
кі востры,
тасца і па
Заўваж
леням. Але
літка ўста
славянскіх.
Яе так
лейскіх зна
ра сутым
грамматэс
сіных жак
ведных люд
чай, які лі
в'язуюцца
кай маста
Народна
спрачому
ска Вору
баў — укр
спрачому т
раку і вяс
і вясільку

А. П. Александровская ў выданні Беларускай оперы, якая рэалізавала вялікі артысцкі талент Александровскай. Дзякуючы Машынавай і Машынаву. Дасягнулі Александровская ў стварэнні жывога вобразу ў беларускіх оперы рэалізавала іх індывідуальнае рысы і тэатральнае мастацтва.

доброты. Паша...
доброты...
доброты...

Алексей...
Алексей...
Алексей...

Алексей...
Алексей...
Алексей...

Алексей...
Алексей...
Алексей...

Алексей...
Алексей...
Алексей...

Алексей...
Алексей...
Алексей...

нага характару. Бесперапынна ўдасканальваецца песеннае майстэрства артысткі і больш рознастайным становіцца яе рэпертуар.

Поўная творчых замыслаў, у росквіце сіл, Ларыса Пампееўна зноў, у трэці раз, у БССР звяртаецца да свайго любімага вобраза — Кармен, над якім яна з новай энергіяй працуе. Гэта асабліва важна таму, што голас артысткі — прыемнае цёплае меццо-сапрано з мяккімі пранікнёнымі нотамі — дае ёй вакальныя магчымасці для выканання гэтай бліскучай опернай партыі.

Творчыя замыслы народнай артысткі ідуць далей. Яна марыць аб вобразе Любашы з «Царскай нявесты» Рымскага-Корсакава і мяркуе сыграць ролю Сільвы ў чудаўнай оперэце «Сільва» Эмерыха Кальмана. Яна рыхтуе новы цыкл беларускіх песняў, лепшым інтэрпрэтатарам якіх Ларыса Пампееўна застаецца і цяпер.

З'яўляючыся глыбока нацыянальным беларускім народным талентам, Ларыса Пампееўна разам з тым спявачка і оперная салістка ўсесаюзнага значэння, адна з лепшых вакалістак у сямі славянскіх народаў.

Яе вакальная тэхніка знаходзіцца на вяршынях рускіх і еўрапейскіх вакальных школ. Ідэйныя матывы яе вакальнага рэпертуара сучасны і сугучны думкам усіх славянскіх народаў. Высокая грамадзянская мэтаімянасць перадавых жанчын, гуманізм класічных жаночых вобразаў, сацыялістычны погляд сучасных савецкіх людзей, паэтычнасць і чароўная жаночасць нашых дзяўчат, якія яна ўвасобіла ў жывыя, сакавітыя, сцэнічныя вобразы, — з'яўляюцца здабыткам не толькі беларускай, але і агульна-саветскай мастацкай культуры.

Народная беларуская спявачка Александроўская па свайму сцэнічнаму і вакальнаму абаянню нагадвае рускую оперную артыстку Веру Давыдаву, па цёплыні і паэтычнасці вакальных фарбаў — украінскую Літвіненка-Вольгемут, а па самабытнай непасрэднасці тэмперамента і даравання — узбекскую Халіму Насыраву і казахскую Куляш Байсейтаву.

А. П. Александроўская ў выкананні беларускай песні стварыла школу, якая развіваецца далей артысткамі Алексеевай, Друкер, Мальковай і Млодэк. Дасягненні Александроўскай у стварэнні жаночага вобраза ў беларускіх операх развіваюцца і паглыбляюцца індывідуальнымі рысамі гэтых таленавітых артыстак.

Ларысу Пампееўну Александроўскую ведае ўся савецкая краіна па яе выступленнях па радыё і многалікіх грамафонных, шырока распаўсюджаных запісах.

Беларускі дзяржаўны ордэна Леніна тэатр оперы і балета— адзін з буйнейшых музыкальных тэатраў Савецкага Саюза. Слава тэатра складаецца яго творчымі працаўнікамі і сярод іх, у першую чаргу, лепшай салісткай тэатра Л. П. Александроўскай.

Толькі ва ўмовах Савецкай краіны, дзякуючы выключным клопатам камуністычнай партыі і савецкага ўрада аб развіцці мастацтва, магчымы такі росквіт народных талентаў, як Александроўская і яе падругі па опернаму тэатру. У сваіх выступленнях у друку і на сходах яна заўсёды падкрэслівае гэту надзвычайна важную акалічнасць, якая мела вялікі ўплыў на яе творчы лёс.

У цяжкія дні Айчынай вайны, калі наша краіна ў мужным напружанні ўсіх сваіх сіл адбівала ярасныя напады моцнага і небяспечнага ворага, падрыхтоўваючы яго канчатковы разгром, ЦК КП(б)Б і СНК БССР клапаціліся аб дзеячах беларускага мастацтва, якія знаходзіліся ў эвакуацыі. Аб гэтым Л. П. Александроўская пісала ў «Звяздзе»: «Партыя і ўрад Беларусі не забылі сваё любімае дзецішча і ва ўмовах цяжкіх выпрабаванняў вялікай Айчынай вайны. Таварыш Панамарэнка асабіста цікавіўся жыццём беларускіх творчых работнікаў — пісьменнікаў, мастакоў, кампазітараў і артыстаў. Гэтая ўвага стварала асаблівую ўпэўненасць, дапамагала нам, узмацняла веру ў пераможнасць нашага народа».

Ларыса Пампееўна Александроўская — актыўны грамадска-калітэчны працаўнік, дэпутат Мінскага Абласнога Савета дэпутатаў працоўных. Яна ўдастоілася вялікага шчасця прывітаць у складзе беларускай дэлегацыі ў сакавіку 1939 года XVIII з'езд Усесаюзнай Камуністычнай партыі (большэвікоў) і вялікага Сталіна ад імені беларускага народа.

Разам з прадстаўнікамі БССР Л. П. Александроўская на XVIII Надзвычайным з'ездзе Саветаў перадала пісьмо беларускага народа вялікаму Сталіну.

Савецкі ўрад высока аданіў Л. П. Александроўскую і шчодра ўзнагародзіў яе за плённую творчую дзейнасць на карысць сацыялістычнай радзімы. У 1936 годзе ўрадам БССР Л. П. Алексан-

дроўскай была нададзена годнасць заслужанай артысткі БССР, а ў 1939 годзе—годнасць народнай артысткі БССР. У чэрвені 1940 года, у часе дэкады беларускага мастацтва ў Маскве, Саюзны ўрад узнагародзіў Александроўскую ордэнам Леніна і надаў ёй годнасць народнай артысткі СССР.

За выдатныя дасягненні ў галіне вакальнага мастацтва Ларыса Пампееўна Александроўская ў 1941 годзе была ўзнагароджана Сталінскай прэміяй. К 25-годдзю БССР Саюзны ўрад узнагародзіў Александроўскую ордэнам Працоўнага Чырвонага Сцяга.

Ларыса Пампееўна Александроўская бесперапынна і нястомна аддае свой талент, сваё высокае мастацтва народу, з'яўляючыся палкім патрыётам Совецкай Радзімы.

Маладая энергія і багатая культура Л. П. Александроўскай—залог таго, што беларускі народ можа чакаць ад сваёй народнай артысткі новых светлых песняў і неўміручых вобразаў, якія ўславіць вялікую перамогу совецкага народа над гітлераўскай Германіяй.

+

4

ЦАНА 3 руб.

80000000490 152

1964

Беларусь
1994 г.

НА БЕЛОРУССКОМ ЯЗЫКЕ

Мих. Модель

ЛАРИСА ПОМПЕЕВНА
АЛЕКСАНДРОВСКАЯ

Государственное Издательство БССР
Минск 1945